

گزارش خبری

سهم قرق بان‌ها از تعرفه شکار و صید اتباع خارجی چقدر است؟

ایرنا: ایران به دلیل تنوع گیاهی و اقلیمی کم‌نظیر، دارای حیات وحش بسیار متنوعی است؛ ازاین‌رو از جنبه شکار در سراسر دنیا مورد توجه است. البته شکار و شکارگری در ایران به زمان‌های بسیار دور برمی‌گردد و ریشه دیرینه‌ای در تاریخ ما دارد. در بخشی از تاریخ به‌ویژه در دوران هخامنشیان شکار را مناسب‌ترین روش برای تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان در زمینه‌های فنون جنگی، سحرخیزی، بردباری، تحمل سختی‌ها و آموختن نظم و تربیت می‌دانستند. قرق‌دار هم باید دخل و خرجش را با تلاش خودش در مسیر حفاظت از حیات وحش آن منطقه و فروش پروانه شکار تأمین کند. تعرفه این پروانه‌ها را هم شورای اقتصاد تعیین می‌کند، البته نکته مهم در این زمینه سهم دولت و سهم قرق‌دار است، این‌طور است که تعرفه‌ای که تعیین می‌شود، سهم دولت است و کامل به خزانه واریز می‌شود. حال سؤال این است که سهم قرق‌دار چه می‌شود؟ دراین‌میان سهم قرق‌دار به تلاش خودش در پالابردن قیمت تعریفی و فروش آن به متقاضیان خارجی برمی‌گردد. شورای اقتصاد چندی پیش تعرفه جدید صید و شکار اتباع خارجی در قرق‌های اختصاصی را تعیین و ابلاغ کرد؛ حال سؤال این است که سهم دولت و قرق‌دارها از این تعرفه‌ها چقدر است؟ چندی پیش شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۵/۲۲ درخواست شماره ۳۶۳۲۱۰۰/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۸/۱۶ سازمان حفاظت محیط زیست درباره تعیین بهای پروانه‌های شکار و صید در قرق‌های اختصاصی برای اتباع خارجی را به استاد بند «ب» ماده (۳۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین و ماده (۳) مصوبه شماره (۱۷۱) شورای‌عالی محیط زیست بررسی و منوط به رعایت دیگر قوانین و مقررات ذی‌ربط به شرح جدول ذیل که با مهر دبیرخانه شورای اقتصاد تأیید شده است، تصویب کرد. قوچ لراستان با طول شاخ ۵۰ سانتی‌متر به بالا و قوچ کرمان و شیراز با طول شاخ ۵۰ سانتی‌متر به بالا به ازای هر رأس سه هزار دلار بیشترین و شکار خرگوش و تشی به مبلغ ۱۵ دلار به ازای هر سر و شکار پرندگان وحشی غیر حمایت و حفاظت‌شده به مبلغ ۱۵ دلار به ازای هر قطعه کمترین تعرفه شکار تعیین شده است. معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست به خبرنگار محیط زیست این‌ا گفت: تغییر در تعرفه‌های شکار برای اتباع خارجی در قرق‌های اختصاصی با شورای اقتصاد است. البته رقم پیشنهادی یک بار به شورای‌عالی محیط زیست می‌رود و بررسی می‌شود اما چون بحث ارز و دلار است، پیشنهاد می‌دهند که به شورای اقتصاد برود، البته تعرفه‌های داخلی در شورای‌عالی محیط زیست تعیین می‌شود. از آنجا هم که نرخ تعرفه‌ها برای اتباع خارجی به دلار است، ازاین‌رو تغییرات چندانی ندارد. حسن اکبری با اشاره به اینکه معمولاً شاید هر چهار تا پنج سال یک بار تعرفه‌ها در شورای اقتصاد بررسی می‌شود، افزود: ابتدا براساس هزینه‌کردها و اینکه چه مبلغی باشد که قرق‌دار بتواند به دخل و خرجش برسد و با توجه به شرایط قرق‌ها، عددی برای تعرفه شکار و صید اتباع خارجی در قرق‌های اختصاصی از طرف شورای‌عالی محیط زیست تعیین می‌شود، همان عدد در شورای اقتصاد بررسی و بعد تصویب می‌شود. اما اظهار کرد: عددی که به اسم تعرفه مصوب شده، سهم دولت است و وارد خزانه دولت می‌شود و به قرق‌دار برنمی‌گردد. حالا قرق‌دار هرچه بیشتر از این تعرفه تعیین‌شده به خارجی‌ها بفروشد، جزء درآمدش محسوب می‌شود. اکبری تأکید کرد: این یک بازار رقابتی است و به هنر قرق‌دار برمی‌گردد؛ بنابراین باید تلاش کند بیشتر از این رقم مصوب بفروشد؛ مثلاً فرض کنید تعرفه شکار یک گونه هزار دلار است، قرق‌دار آن را پنج یا ۱۰ هزار دلار بفروشد. دراین‌صورت به دلار یک مصوب است به حساب دولت می‌رود و بقیه مبلغ به حساب قرق‌دار واریز می‌شود و خرج منطقه می‌کند. او درباره تعداد صدور پروانه شکار گفت: چند سالی است برای داخل مناطق حفاظت‌شده پروانه شکار صادر نمی‌کنیم و برای مناطق قرق هم سرجمع پروانه‌ها زیاد نیست. از طرف دیگر از تمام سهمی که داده می‌شود، قرق‌دار نمی‌تواند همه را به اتباع خارجی بدهد و باید بخشی به متقاضیان داخلی داده شود که دراین‌صورت به دلار حساب نمی‌شود. با توجه به این مسائل سالانه حدود ۳۰ ققره پروانه شکار و صید در مناطق قرق صادر می‌شود. اکبری در پاسخ به اینکه آیا تعرفه‌های داخلی هم تغییر کرده‌اند، افزود: چون چند سالی است که برای مناطق حفاظت‌شده پروانه‌ای صادر نمی‌کنیم، برای همین تلاشی هم برای افزایش تعرفه‌های داخلی نداشتیم، ضمن اینکه چون تعرفه پروانه‌های خارجی به دلار است و باید به دلار پرداخت شود، برای همین نوسان زیادی ندارد.

شورق: در دهه‌های اخیر صندوق‌های بازنشستگی با وضعیت بحرانی مواجه شده‌اند که این بحران دلایل متعددی دارد. روند سالمندی جمعیت و به تبع آن افزایش هزینه‌های صندوق‌های بازنشستگی، کاهش ورودی به صندوق در نتیجه بی‌کاری گسترده، افزایش مشاغل غیررسمی، فقدان سیاست‌گذار واحد، نبود نهاد ناظر بر بیمه‌های اجتماعی، تصویب قوانین و مقررات متعدد دارای بار مالی برای صندوق‌های بازنشستگی و موارد دیگر از جمله چالش‌های صندوق‌های بیمه‌ای است.

یکی از موضوعاتی که هم از جهت ایجاد بار مالی بر صندوق‌ها و هم از جهت زیر سؤال بردن اصول حاکم بر بیمه‌های اجتماعی (همچون ضرورت به‌کارگیری اصل برابری) می‌تواند محل بحث باشد، تبعیض است. بررسی و تحلیل تبعیض‌های جاری در نظام بازنشستگی ایران می‌تواند در سیاست‌گذاری بیمه‌های اجتماعی دارای اهمیت ویژه‌ای باشد.

نگاهی به نظام بازنشستگی در ایران و تبعیض‌های موجود در آن

سرآغاز نظام بازنشستگی ایران را تصویب «قانون وظایف» در مجلس اول مشروطه در سال ۱۲۸۷ می‌دانند. در طول تاریخ صندوق‌های بیمه‌ای جداگانه‌ای در ایران تأسیس شده‌اند و هرکدام با تفاوت‌ها و شرایط خاصی به نظام بازنشستگی سامان داده‌اند. به‌طورکلی می‌توان گفت که این جریان‌های متفاوت، از سرچشمه‌های گوناگونی آغاز شده، مسیرهای تا اندازه‌ای متفاوت را پیموده‌اند و هنوز هم در یک مسیر یکنگه هدایت نشده‌اند تا رودخانه واحدی را شکل دهند. هم‌اکنون در ایران چهار صندوق بیمه‌ای بزرگ (از لحاظ میزان پوشش) و ۱۳ صندوق خرد فعال هستند. پژوهش‌ها و آسیب‌شناسی‌ها نشان می‌دهد نظام بازنشستگی در ایران پتانسیل تبعیض‌های فراوانی را برای بازنشستگان دارد که در ادامه آنها را بررسی می‌کنیم.

عدم پوشش فراگیر بیمه‌ای

یکی از اصول نظام‌های بازنشستگی، فراگیری پوشش است. بیمه‌های اجتماعی، در اغلب کشورها اجباری‌اند و به دلایلی مانند فراست مالی ضعیف شهروندان در تأمین امنیت اقتصادی بلندمدت خویش پدید آمده‌اند. مانند هر قانون دیگری، نخستین سطح تبعیض منفی در نظام بازنشستگی نیز این است که قانون برای بعضی‌ها اجرا و برای بعضی اجرا نشود. این مسئله، اگر از منظر مقایسه‌ای بین صندوقی بررسی شود، درخصوص صندوق‌های اختصاصی دستگاه‌ها و صندوق بازنشستگی کشوری موضوعیت کمی دارد، زیرا در آنجا کارفرما و دولت یکی هستند و فرض می‌شود که تمام کارکنان دستگاه‌ها بیمه‌اند و قانون بیمه اجباری درباره تمامی آنان اجرا خواهد شد. با این حال مسئله پوشش درباره سازمان تأمین اجتماعی قابل طرح است، زیرا به هر دلیلی، مانند گسترش مشاغل غیررسمی اینترنت‌منیا، ممکن است قانون پوشش اجباری درباره همه مشمولان بالقوه اجرا نشود. در ابتدا وضعیت پوشش بیمه‌ای در کشور را تحلیل می‌کنیم و سپس در ادامه به مهم‌ترین مصداق‌های تبعیض آمیز عدم پوشش فراگیر بیمه‌ای می‌پردازیم.

گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر کرده این مسئله در سال ۱۴۰۰ بررسی شده است که در این سال ۱۵میلیون و ۱۳۰ هزار و ۱۵۰نفر از شاغلان کشور تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی و در مجموع ۱۹میلیون و ۱۸۸ هزار و ۹۹۰ نفر از این شاغلان تحت پوشش کل صندوق‌های بازنشستگی بوده‌اند. براساس داده‌های مرکز آمار در این سال ۲۳ میلیون و ۴۴۷هزار و ۴۵۲ نفر از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور شاغل بوده‌اند. این آسانس چهار میلیون و ۲۵۸ هزار و ۴۶۲ نفر از شهروندان شاغل از پوشش بیمه‌ای بی‌بهره مانده‌اند. اگر بعد خانوار را در نظر بگیریم که در همین سال ۳۰۲ برآورد شده است، جمعیت شاغلان خارج از پوشش و خانواده‌های آنها، به ۱۳میلیون و ۶۲۷ هزار و ۷۸ نفر می‌رسد. همچنین باید توجه داشت که در سال ۱۴۰۰ جمعیت بی‌کار جویای کار نیز حدود دو میلیون نفر برآورد شده است. یعنی با در نظر گرفتن عامل درون‌زای بی‌کاری، در سال ۱۴۰۰ در مجموع بیش از ۲۰ میلیون نفر (شاغلان و جویای کار و خانواده‌های آنان) که در حال و آینده در مقام بیمه‌شده اصلی و تبعی می‌توانستند از امنیت خاطر ناشی از تضمین دریافت مستمری و مزایای درمانی سازمان تأمین اجتماعی برخوردار شوند، از چتر پوشش بیمه‌های اجتماعی بیرون مانده‌اند.

فرار بیمه‌ای

همواره بعضی از شهروندان به دلیل شناخت ناکافی از مزایایی که بیمه اجتماعی برایشان فراهم می‌سازد یا به دلیل ارزیابی متفاوتی که از منافع خود دارند، ترجیح می‌دهند در صندوق‌های بیمه اجتماعی مشارکت نکنند یا به طرح‌های ظاهراً جذاب بیمه خصوصی یا پس‌اندازهای شخصی بسنده کنند. این امر در حوزه شمول سازمان تأمین اجتماعی، در توافقات میان کارفرما و بیمه‌گر متبلور می‌شود: کارفرما بخشی یا تمام حق بیمه سهم کارگر را نقداً به کارگر می‌پردازد و نام او را در لیست نمی‌آورد. پدیده‌ای که بخش مهمی از فرار بیمه‌ای است. قوانین دیگر مانند خروج کارگاه‌های کوچک از الزامات قانون کار در کارگاه‌های دارای نیروی مازاد بر تعداد تعیین‌شده، انگیزه‌های خاصی برای چنین توافقی فراهم کرده‌اند. این شرایط به طرز آشکاری کارفرمایان را تشویق می‌کند تا از ایفای تعهدات قانونی خود در موعد مقرر اجتناب کنند.

کسب‌وکارهای اینترنتی

شاید باورش سخت باشد اما کسب‌وکارهای اینترنتی یکی از مواردی است که می‌تواند زمینه‌ساز

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی تحلیلی از تبعیض در نظام بازنشستگی خبر داد

بازنشستگان در گودال ناترازی‌ها

تبعیض برای بازنشستگان شود. موضوع دیگر که ناشی از تعاریف قانونی به‌روزنشده است، بیرون‌ماندن شاغلان غیررسمی کسب‌وکارهای اینترنتی از دایره شمول است. رئیس مرکز توسعه تجارت الکترونیک، در مصاحبه‌ای در سال ۱۴۰۱ بیان کرده است: «تعداد این کسب‌وکارها در حدود ۳۰۰ هزار برآورد می‌شود و عدد اشتغال آن بین ۴۰۰ تا ۶۰۰ هزار نفر تخمین زده می‌شود. گمانه‌زنی‌های دیگری نیز هستند که به ارقام بسیار بیشتر اشاره دارند. به هر روی، فعالیت‌های اقتصادی اینترنتی در دو حوزه تجارت و تبلیغات به شدت در حال گسترش هستند و نسل‌های آینده فعالان اقتصادی را بیش‌ازپیش به خود جلب خواهند کرد. مباحث پیش‌گفته درخصوص بیرون‌ماندن این گروه از دایره پوشش بیمه‌ای نیز موضوعیت دارد. «استناسازی در قانون کار»، «مهاجران و اتباع خارجی»، «مانعیت‌نداشتن پوشش بیمه‌ای»، «حق بیمه صندوق‌ها»، «خدمات و مزایای صندوق‌ها» و «کفایت مزایا» از دیگر مواردی است که در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس به عنوان عوامل زمینه‌ساز تبعیض علیه بازنشستگان به آن اشاره شده است.

تبعیض‌های ناشی از استقراض تحمیلی دولت

براساس محاسبات پژوهش یکی از کارکنان سازمان تأمین اجتماعی که تازه زمانی سال‌های ۱۳۳۹ تا ۱۳۹۹ را بررسی کرده است، «حتما در قالب بازنشستگی پیش از موعد، بیش از ۵۳٫۷ هزار میلیارد تومان از سوی دولت و مجلس بین ۶۳۳ هزار و ۸۵۵ نفر از شهروندان توزیع شده است. طبق برآورد کارشناسان، هم‌اکنون مبلغ کل بدهی‌های جاری دولت به سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۴۰۲ به ۷۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. این مبلغ برابر با حدود ۱۴ درصد مبلغ کل بودجه کشور در همان سال است. این نسبت بر حجم سنگین بدهی‌های مشکوک‌الوصول دلالت دارد. در شرایطی که دولت با محدودیت شدید منابع مواجه است، به علت تصویب قوانین حمایتی و معافیت‌های بیمه‌ای، بدهی‌های معوقه دولت به صندوق‌های بیمه اجتماعی به طور تصاعدی در حال افزایش است و پیش‌بینی می‌شود که طی پنج سال آینده به سطح غیر قابل تصور برسد، مگر آنکه در اولین فرصت قوانین تعهدآور اصلاح شوند و از رشد این بدهی‌ها جلوگیری شود.»

استقراض تحمیلی از صندوق‌ها در عمل به دو حالت فرضی می‌انجامد؛ در حالت نخست، دولت تمامی بدهی خود را به‌موقع می‌پردازد. این سناریو تاکنون رخ نداده است و بودجه‌های سال‌های مدید آینده، به سازمان تأمین اجتماعی دهکار خواهند ماند. اگر در چشم‌اندازی به شدت خوش‌بینانه، بازپرداخت کل بدهی‌های دولت محقق شود و تعهدات جدید نیز بلافاصله پرداخت شوند، بازهم مسئله‌ای قابل طرح است. در چنین وضعیتی، بازهم ممکن است تبعیض منفی در سطح لایحه اول (حمایتی) رخ دهد: آیا گروه‌های کمک‌گیرنده به درستی شناسایی شده‌اند، یعنی یک «آزمون‌وسع» جامع و دقیق در کار بوده است؟ برای نمونه آیا استطاعت گروه‌های خاص مشمول معافیت بیمه‌ای سهم کارگر با کارفرما یکسان است؟ درخصوص کارگران حداقل‌بگیر بنگاه‌های گوناگون در لایه دوم که زیر خط فقر قرار دارند چه؟ آیا قانون‌گذار تمامی گروه‌های محق معافیت بیمه‌ای را شناسایی کرده است؟ یا فقط گروه‌های ویژه‌ای، به هر دلیلی (دارای قدرت چانه‌زنی بیشتر بودن، داشتن فرصت در فضای آشفته بدون رگولاتوری نظام رفاه و…) از توزیع نابرابر حمایت‌ها بهره‌مند شده‌اند؟ همچنین در مقایسه با این گروه‌های خاص، درخصوص استطاعت بخشی از جمعیت کشور که فاقد پوشش بیمه‌ای بازنشستگی هستند و به هر روی در اقتصاد غیررسمی و پنهان یا حوزه‌های تحت پوشش قرار نگرفته در حال کار هستند چه می‌توان گفت؟ بدون روشن‌شدن و اثبات درستی گزینش گروه‌های محق کمک (چه از لحاظ فراگیربودن چتر حمایتی و چه از لحاظ استطاعت‌سنجی درست)، مسئله تبعیض منفی و توزیع غیربرنامه‌ای قابل طرح خواهد بود.

تبعیض علیه بازنشستگان در بودجه عمومی

حدود ۹۱ درصد از بودجه نهادهای بیمه‌ای به‌طور مستقیم صرف مستمری بازنشستگی کارکنان دولت و نیروهای مسلح (شامل صندوق‌های بازنشستگی لشکری و کشوری) می‌شود. طبیعی است که باید به وضعیت بازنشستگان دولتی و مشکلات مالی با حفظ قدرت خرید آنان (به‌ویژه گروه‌های حداقل‌بگیر) رسیدگی شود؛ اما متخصصان و مشاوران سیاست‌گذاری باید به مسئله‌ای حقوقی بیندیشند: اکنون بیش از نیمی از جمعیت کشور (بیش از ۴۵ میلیون نفر) به شکل اصلی و تبعی تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی هستند و از درآمد‌هایشان مالیات و حق بیمه کسر می‌شود. یعنی برای نمونه این افراد در بودجه سال ۱۴۰۲ که تأمین مالی بیش از ۴۰ درصد آن از محل مالیات‌هاست و به طور کلی منابع عمومی ملت محسوب می‌شود، نقش آفرینی بسیار پررنگی داشته‌اند. حال هنگامی که قرار است این بودجه توزیع شود و حدود ۱۸ درصد از آن به شکل اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های فعال در حوزه بیمه‌های اجتماعی توزیع می‌شود، سهم اختصاص منابع به صندوق‌های بازنشستگی بسیار متفاوت است، به‌گونه‌ای است که در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ سهم سازمان تأمین اجتماعی از کل منابع بیمه‌ای بودجه به ترتیب ۲٫۳ و ۴٫۵ درصد بوده است؛ درحالی‌که بر دوش مشمولان تحت پوشش این سازمان که بیشتر بیمه شدگان اصلی آنها کارگران فعال در بازار کار دارای استانداردهای کار ضعیف و امنیت‌شغلی ناچیز یا مستمری‌بگیران محتمل فشارهای شدید معیشتی‌اند، دو بار مالی عظیم قرار دارد: یکم، حدود نیمی از بار مالیاتی مستقیم کشور و دوم، بار مالی سنگین استقراض تحمیلی‌ای که در سال ۱۴۰۲ برابر با ۷۰۰ هزار میلیارد تومان، یعنی حدود دو برابر کل اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های فعال در حوزه بیمه‌های اجتماعی در همین سال بوده که تنها هشت هزار میلیارد تومان آن به سازمان تأمین اجتماعی تخصیص داده شده است.

مشکلات اقتصادی مانعی برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان

فردین کمانگر، روزنامه‌نگار: کاهش آمار ثبت‌نام دانش‌آموزان در مناطق محروم کشور و به‌ویژه استان کردستان نشان از آن دارد که حال و روز آموزش و پرورش خوب نیست و هر روز خانواده‌ها بنا بر دلایل مختلف از ثبت‌نام فرزندان خود در مدارس به‌ویژه مقاطع متوسطه منصرف شده‌اند. بر اساس آمار اعلام‌شده از سوی مدیرکل آموزش و پرورش استان کردستان ۲۸۱ هزار و ۵۳۵ دانش‌آموز در سراسر استان ثبت‌نام کرده‌اند که این آمار شامل ۸۷/۸۱ درصد کل دانش‌آموزان استان است که در حدود ۱۳ درصد با خوشبینانه‌تر ۱۲درصد از دانش‌آموزان بنا بر دلایل خاص از ثبت‌نام خودداری کرده‌اند و از تحصیل جامانده‌اند. در همین آمار که از سوی مدیرکل آموزش و پرورش اعلام‌شده بیشترین آمار جامانده از تحصیل در مقطع نظری و مقطع فنی حرفه‌ای و کاردانش با ۶۲ درصد ثبت‌نام بوده است هرچند معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش معاون آموزش موضوع در گفت‌وگو با رسانه‌ها عنوان کرده‌که در دوره ابتدایی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ حدود ۲۱۶ هزار و ۲۴۳ کودک بازمانده از تحصیل داشته‌ام که از این تعداد ۳۱ هزار و ۵۱۸ نفر تاکنون به تحصیل بازگشته‌اند.حال این برش مطرح می‌شود که چرا ایمن دانش‌آموزان از تحصیل جامانده‌اند و چرا در چند سال گذشته تاکنون در حال افزایش است؟ در پاسخ به این پرسش باید عنوان کرد که شرایط اقتصادی و اجتماعی عرصه را برای بسیاری از خانواده‌ها تنگ کرده است و در کنار این مهم چالش‌هایی از جمله کمبود فضای آموزشی، کمبود تخصصی اعتبارات و سرانه آموزشی و یورشنی، کمبود سه هزار نیروی انسانی در شهرستان‌ها، مشکل دریافت هزینه‌هایی که مدارس از اولیای دانش‌آموزان دریافت می‌کنند، رشد قوچ‌گونه مدارس غیرانتفاعی و دریافت هزینه هنگفت از اولیای دانش‌آموزان در مقابل مشکلات اقتصادی که کریان بسیاری از خانواده‌های کم‌درآمد یا حقوق ثابت را گرفته‌که عاملی شده است که دیگر خانواده‌ها رغبتی برای ثبت‌نام دانش‌آموزان نداشته باشند. رشد و پیشرفت آموزش لازم آن هستیم به‌صورت یک‌شبه اتفاق نیفتاده، بلکه مشکلاتی است که در چند دهه گذشته در دستگاه آموزشی ما تلنبار شده است و امروز شاهد ضعف‌های بسیاری در حوزه آموزش و پرورش کشور هستیم. مشکلاتی که حتی کریسان معلمان را نیز گرفته است. بنابراین امروز که در روزهای آغازین بازگشایی مدارس در کشور هستیم و دولت چهاردهم نیز آغاز به کار کرده، ضروری است که دولت برای فراهم‌کردن فرصت‌های برابر و فراهم‌آوردن بستر مناسب برای تحصیل همه افراد در جامعه کام بردارد؛ زیرا تأمین آموزش رایگان یکی از وظایف حاکمیت و به‌عنوان یکی از حقوق عمومی مطرح در قانون اساسی (در بند ۳ از اصل سوم قانون اساسی و در اصل ۳۰ قانون اساسی) برای تحصیل در جامعه اسلامی است و تحقق این مهم می‌تواند جامعه را به رشد و پویایی لازم برساند.

جدول ۴۸۶۲ طراح: بیژن گورانی

		۲	۳	۹	
				۵	
		۷	۲	۸	
				۴	
۲	۸				
			۳		
۸	۷			۶	
			۲		
		۸	۱		
		۹	۲		
				۷	
۵		۹	۲	۳	۷
				۸	۵
				۱	

		۳		۷	۱	۵
			۵		۳	۱
			۷	۲		
				۸		
۹	۶		۷			
		۷	۸	۳	۶	۴
				۹	۸	
						۵
			۸			
				۸	۴	
				۶	۷	
۲				۷		۸

سودوکو سخت ۳۸۵۸

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۳۸۵۸

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عدددهی بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو ۳۸۵۷

۹	۶	۷	۳	۲	۱	۴	۸	۵
۵	۸	۱	۶	۴	۷	۳	۹	۲
۴	۲	۵	۹	۸	۱	۶	۳	۷
۶	۴	۵	۷	۱	۲	۸	۳	۹
۸	۳	۲	۴	۵	۹	۷	۶	۱
۱	۷	۹	۸	۶	۵	۴	۳	۲
۳	۹	۴	۱	۸	۵	۲	۷	۶
۷	۱	۶	۴	۳	۹	۵	۸	۲
۲	۵	۸	۹	۷	۶	۱	۳	۴

۲	۱	۵	۶	۳	۴	۷	۹	۸
۹	۳	۷	۸	۱	۶	۲	۴	۵
۸	۴	۶	۷	۹	۱	۳	۵	۲
۵	۸	۳	۴	۶	۹	۷	۱	۲
۴	۷	۳	۲	۱	۹	۸	۵	۶
۱	۶	۹	۸	۵	۷	۲	۳	۴
۳	۵	۱	۹	۲	۸	۴	۶	۷
۷	۲	۱	۶	۳	۵	۸	۹	۴
۶	۹	۸	۴	۷	۵	۳	۱	۲

حل جدول ۴۸۶۱

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۵	۴	۳	۲	۱	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۳	۲	۱	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۴	۳	۲	۱	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۵	۴	۳	۲	۱	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۳	۱۴	۱۵
۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۴	۱۵
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۱۵
۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱